C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-638/2024 Judecătoria Soroca sediul Central

Judecător: Lina Popescu

D E C I Z I E
În numele Legii

03 septembrie 2024 **mun. Bălți**

Colegiul penal al Curții de apel Bălți

În componența:
Președintele de complet: Ion Talpa
Judecătorii: Oxana Mironov și Svetlana Șleahtițki

judecând în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr.6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 17 iunie 2024, privind admiterea plângerii depusă de condamnatul Fedorciuc Alexei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 21 mai 2024, în cadrul Judecătoriei Soroca sediul Central a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Fedorciuc Alexei împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

În motivarea plângerii condamnatul indică că, s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 14.03.2023-07.08.2023 și în Penitenciarul nr. 6 Soroca în perioada 07.08.2023-21.05.2024 și 04.06.2024-11.06.2024, în condiții inumane și degradante, menționând că s-a deținut în celule supraaglomerate, în celule umiditatea este ridicată, pe pereți mucegai, miros urât, lumina este slabă, sunt insecte parazitare, tratamentul medical este de calitate joasă.

Solicită reducerea termenului de pedeapsă odată cu constatarea încălcării drepturilor garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale referitor la condițiile de detenție din Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.6 Soroca.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 17 iunie 2024 a fost admisă plângerea condamnatului Fedorciuc Alexei împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, Fedorciuc Alexei a fost deţinut în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în perioada 14.03.2023-07.08.2023 - în total 146 (una sută patruzeci și șase) zile.

S-a constatat faptul că, Fedorciuc Alexei a fost deţinut în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în perioada 07.08.2023-21.05.2024 și 04.06.2024-11.06.2024 - în total 295 (două sute nouăzeci și cinci) zile.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de pr.penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Fedorciuc Alexei, cu 28 (douăzeci și opt) zile, pentru perioada de 140 (una sută patruzeci) zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu calcularea a 2 (două) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenţie și cu 30 (treizeci) zile, pentru perioada de 300 (trei sute) zile rotunjite, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 6 Soroca, cu calcularea a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenţie, iar în total se reduce cu 58 (cincizeci și opt) zile.

În privința perioadei rămase de 6 (șase) zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de pr. penală, care nu pot fi reduse, instanţa de judecată consideră necesar de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive de 10 (zece) ani închisoare, stabilit lui Fedorciuc Alexei prin sentinţa Judecătoriei Bălţi, sediul Central din 11.05.2023, s-a redus cu 58 (cincizeci și opt) zile.

A fost obligată administrația instituției penitenciare nr.6 Soroca, potrivit art.473^4 alin.(3) Cod de pr.penală, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, aceasta în termen a fost contestată cu recurs de către directorul Penitenciarului nr.6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii

Judecătoriei Soroca sediul Central din 17 iunie 2024, în partea reducerii pedepsei condamnatului aflat în detenţie în calitate de condamnat.

Susține recurentul că, judecătorul de instrucție a apreciat superficial probele prezentate de reprezentatul instituţiei privind condiţiile de detenţie din instituţiile penitenciară în care este deţinut Fedorciuc Alexei.

Menționează, recurentul că, instanța de fond la soluționarea cauzei nu a luat în considerație ordinal MJ nr.150 din 10.06.2022 privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenţie create în cadrul acestora şi a capacităţii de deţinere pentru fiecare instituţie - Capacitatea totală a Penitenciarului nr.6-Soroca constituie 753 locuri, cu respectarea normei de spaţiul minim de 4 m2 pentru un deţinut (la moment fiind 562 condamnaţi).

Prin urmare, la aprecierea condiţiilor de detenţie corespunzător plângerii adresate Fedorciuc Alexei, judecătorul de instrucţie s-a ghidat exclusiv de alegaţiile declarative ale condamnatului şi constatările generale indicate în rapoartele instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu respectării drepturilor omului. Astfel, raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speţa, instanţa a apreciat că plângerea acestuia este una întemeiată si urmează a fi admisă cu emiterea unei soluţii în favoarea condamnatului, bazându-se în repetate rânduri de Comitetul ONU împotriva torturii (2014, 2017), Comitetul european pentru prevenirea torturii (2015-2019), Avocatul Poporului (2002-2019) precum, Consiliul pentru prevenirea torturii (2017-2019) şi raportul Ombudsman-ului din 2019.

Susține recurentul că, judecătorul de instrucţie nu a luat în considerare argumentele prezentate de instituţia penitenciară cu privire la evaluarea condiţiilor de detenţie în care este deţinut Fedorciuc Alexei, fapt din care a interpretat eronat clasificându-le grave, pentru care a dispus aplicarea calculului a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie pentru perioada de 140 zile în favoarea deținutului aflat în P-11 Bălți i s-a redus pedeapsa cu 28 zile, cu aplicarea a unei 1 zile de reducere pentru 10 zile de detenție pentru perioada de 300 zile aflat în P-6 Soroca s-a redus cu 30 zile, astfel în total i s-a redus pedeapsa cu 58 zile.

În această ordine de idei, conchide recurentul că, pe perioada detenției, condamnatul Fedorciuc Alexei nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării pedepsei, fapt pentru ce plângerea ultimului urmează a fi respinsă.

La data de 01 august 2024, prin încheierea Curții de Apel Bălți, prin prisma art. 447 alin. (1) Cod de pr.penală, s-a comunicat participanților la proces că, recursul se judecă fără prezenţa părţilor la proces, tot odată în vederea examinării cauzei sub toate aspectele procedurale, prin esența art. 447 alin. (2) Cod de pr.penală, sa comunicat subiecților vizați în speță posibilitatea de a depune referință asupra recursului formulat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul

Central din 17 iunie 2024, respectiv până la data examinării cauzei careva referință în sensul dat nu a parvenit, astfel instanța de recurs a considerat posibil examinarea cauzei în baza materialelor prezente la dosar.

Examinând materialele prezentate în raport cu motivele recursului declarat, Colegiul penal consideră justificat de a-l respinge cu menținerea încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 17 iunie 2024, fără modificări, din următoarele considerente:

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art. 469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin.(1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: *recursul este nefondat*;

În motivare soluției, Colegiul reține că remediul național preventiv și compensator a perioadei detenției în condiții de penitenciar contrar prevederilor art. 3 CEDO și a jurisprudenței CtEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaților ce își execută pedeapsa în instituțile penitenciare din țară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile, mai multe cerințe formulate de condamnați referitor la despăgubiri pentru condițiile precare de detenție, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019, că având în vedere noul remediu preventiv și compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) și a Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficiența remediului respectiv în funcție de deciziile pronunțate de către instanțele naționale și a executării lor efective, ea păstrându-și competența de ultim control cu referire la plângerile formulate de către eventualii reclamanți care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul național intern ar putea a priori a fi considerat efectiv pentru contestarea condițiilor proaste de detenție în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum și persoanelor eliberate din detenție, cu condiția respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne și cu referire la caracterul compensator al remediului.

În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în vederea obținerii la nivel național a recunoașterii violării și, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Iar dacă el nu o va obține la nivel național, va avea posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de șase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-și posibilitatea examinării coerenței dintre jurisprudența instanțelor naționale cu propria sa jurisprudență, precum și eficiența remediului atât în teorie, cât și în practică.

Ținând cont de faptul, că prescripția reprezintă termenul general în interiorul cărui persoana poate să-şi apere dreptul încălcat pe calea înaintării unei plângeri în instanța de judecată, la caz fiind pus în aplicare cel stabilit de art. 473/2 alin. (5) Cod pr. penală, pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272, Colegiul consideră, că condamnatul Fedorciuc Alexei perfect s-a încadrat în el, aflându-se și la moment în condiții de detenție, sesizând instanța la 21 mai 2024 în interiorul termenului de șase luni stabilit prin lege.

La soluționarea plângerii înaintate Colegiul penal reține că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).*

La constatarea condițiilor de detenție instanța națională va ține cont de faptul că, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).*

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat

asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).*

Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției *(cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).*

În acest sens instanța de recurs reține că, în cererea depusă s-a invocat aflarea condamnatului pe parcursul unei perioade de timp în Penitenciarul nr.13 Chișinău și Penitenciarul nr. 6 Soroca în condiții inumane și degradante, care sunt contrare prevederilor art. 3 CEDO.

Astfel, la examinarea cauzei în recurs, instanța ierarhic superioară a constatat faptul că, potrivit informației deținute de *Penitenciarul nr. 11 Bălți* condamnatul că Fedorciuc Alexei s-a deținut:

-în celula nr. 34, în perioada de timp cuprinsă între 14.03.2023 şi 20.03.2023, cu suprafaţa totală a spaţiului de detenţie de **15,62m2**, unde blocul sanitar constituie 1,38 m2, fiind amplasat la intrare în partea dreaptă a celulei, pereţii acestuia fiind ridicaţi până la tavan, dotat cu ventilare artificială şi cu uşă. Dimensiunea geamului: l,17x0,96 m. Cifra deţinuţilor a variat între **4 şi 6 persoane**.

-celula nr.06, în perioada de timp cuprinsă între 20.03.2023 şi 04.05.2023, cu suprafaţa totală a spaţiului de detenţie de **37,02 m2**, unde blocul sanitar constituie l,62 m2,fiind amplasat în partea stângă a celulei,pereţii acestuia fiind ridicaţi până la tavan, dotat cu ventilare artificială şi cu uşă. Dimensiunea geamurilor: l,05xl,05m şi 1,05x1,05. Cifra deţinuţilor a variat între **6 şi 12 persoane.**

-celula nr.17, în perioada de timp cuprinsă între 04.05.2023 şi 07.08.2023, cu suprafaţa totală a spaţiului de detenţie de **28,92 m2**, unde blocul sanitar constituie l,44 m2, fiind amplasat la intrare în partea dreaptă a celulei, pereţii acestuia fiind ridicaţi până la tavan, dotat cu ventilare artificială şi cu uşă. Dimensiunea geamurilor: 1,00x0,91m şi l,00x0,90 m. Cifra deţinuţilor a variat între **5 şi 13 persoane**.

În raport s-a precizat că, celulele corespund condiţiilor de detenţie, iluminarea în celule este asigurată natural prin intermediul geamurilor, precum şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice dotate cu becuri puterea cărora e de 100 W. Celulele sunt dotate cu prize la tensiunea 220W. Aerisirea în celule este asigurată prin intermediul geamurilor din celule care sînt utilate cu deschidere în două părţi şi oberliht, totodată uşile celulelor sunt dotate cu vizor şi vizetă, care sânt folosite şi pentru aierisirea artificială a celulelor. Apa potabilă este asigurată în permanenţă. Celulele sânt conectate la sistemul centralizat de canalizare şi încălzire sezonieră. Pe perioada detenţiei în Penitenciarul nr. 11 Bălţi, persoana vizată, a fost asigurată cu toate produsele de igienă: săpun de toaletă, săpun de rufe, hârtie igienică, aparat de ras, periuţă şi pastă de dinţi, care sînt repartizate condamnaţilor. Anual este

încheiat contract de prestare a serviciilor de deratizare şi dezinsecţie, cu agenţi economici de profil, care prestează serviciile respective periodic şi la necesitate. Spălătoria este dotată cu o maşină de spălat pentru 27 kg de rufe, o maşină de spălat pentru 20 kg de rufe, o maşină de spălat pentru 18 kg de rufe şi o centrifugă pentru uscare a hainelor cu capacitatea de 100 kg. Pentru deţinuţi baia se petrece nu mai puţin de o dată pe săptămână conform graficului stabilit. Pe perioada deţinerii în Penitenciarul nr. 11 Bălţi, deţinutului i-a fost acordată plimbare zilnică în aer liber, în conformitate cu prevederile art. 215 Cod de executare, cu o durată de cel puţin 1 oră pe zi, în locuri special amenajate, conform graficului de plimbări a deţinuţilor.

De rând cu aceasta, la examinarea cauzei în recurs, instanța ierarhic superioară a constatat faptul că, potrivit informației deținute de *Penitenciarul nr. 6 Soroca* condamnatul că Fedorciuc Alexei s-a deținut:

-în perioada 10.08.2023- 28.09.2023, în sectorul nr. 3, secția nr. 6 cu suprafața de **28,40 m2 și se dețin 7 condamnați**;

-perioada 28.09.2023-03.04.2024 în sectorul nr. 3, secția nr. 9 cu suprafața de **42,50 m2 și se dețin 10 condamnați**;

-perioada 03.04.2024-21.05.2024 în sectorul nr. 3, secția nr. 6 cu suprafața de **28,40 m2 și se dețin 7 condamnați**;

-perioada 04.06.2024-11.06.2024 în sectorul nr. 3, secția nr. 6 cu suprafața de **28,48 m2 și se dețin 7 condamnați**.

Secțiile sunt dotate cu pat; saltea; lenjerie de pat se distribuie la solicitarea deținutului; noptieră; scaun etc. Iluminarea naturală prin intermediul geamurilor și iluminarea artificială prin intermediul becurilor tip incadescență, ventilarea este naturală cu ajutorul geamurilor. Blocul sanitar este comun și separat de suprafața locativă care este dotat cu vecee de tip turcesc. Într-o altă încăpere sunt lavoare, unde deținuții au acces nelimitat pentru a se spăla pe mâini, dinți, etc. Penitenciarul nr. 6-Soroca posedă o încăpere special amenajată unde se află 2 mașini de spălat haine cu capacitatea de 60 kg și respectiv 20 kg, de asemenea în încăpere se află și o centrifugă pentru a usca hainele mai repede iar o mașină de spălat este dotată cu o centrifugă. Totodată în încăperea dată se află și o mașină de cusut hainele în caz că hainele sunt deteriorate sau pentru a coase lenjeriile care s-au rupt. Lunar spălătoria este asigurată cu detergent de către Administrația Penitenciarului. Spații pentru uscarea hainelor se află în incinta zonelor locative în aer liber. Deținuții se îmbăiesc cu apă caldă cel puțin odată la 7 zile conform statutului executării pedepsei de către condamnați. Băile/dușurile sunt centralizate și se află în fiecare zonă locativă. Conform unui grafic prestabilit deținuții au acces la baie. În ziua în care deținuții se îmbăiesc, apa se încălzește cu ajutorul cazangeriei centrale sau bateriilor solare amplasate pe acoperiș. În fiecare an, băile se împrospătează cu lapte de var. Deținuții au acces la apă potabilă permanent. Fiecare sector al

Penitenciarului nr. 6-Soroca este dotat cu lavoar care are acces la apă potabilă, de asemenea menționează că, în cazuri de deteriorări la apeductul orășenesc sau apeductul ce aparține instituției, imediat de către serviciul corespunzător se întreprind măsuri pentru înlăturarea problemei în cauză. Alimentarea deținuților este asigurată cu hrană caldă de 3 ori pe zi, la ore prestabilite, gratuit. Alimentarea deținuților se face din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite de guvern(HG nr. 609 din 29.05.2006). Hrana este verificată în permanență de către medicul instituției, ofițerul de serviciu și șeful cantinei, cu ulterioara notare a rezultatelor în registru de evidență a controlului asupra calității de pregătire a hranei. Penitenciarul este alcătuit din 2 zone locative unde își ispășesc pedeapsa deținuții, fiecare zonă locativă dispune de un teren unde deținuții au posibilitatea de a se plimba de la deșteptare pînă la stingere (cu respectarea programului zilei). În fiecare an, Penitenciarul nr. 6-Soroca încheie un contract cu o firmă specializată privind prestarea serviciilor de dezinsecție și deratizare.

Consideră administrația instituției penitenciare că, deținutul nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției.

Raportând aspectele faptice a speței la normele supra nominalizate, Colegiul statuează, că instanța de fond în baza raportului prezentat de către instituția penitenciară nr.6 Soroca, corect a reținut, că condamnatul Fedorciuc Alexei s-a deţinut în Penitenciarul nr. 6 Soroca în perioadele 10.08.2023-28.09.2023; 28.09.2023-03.04.2024; 03.04.2024-21.05.2024; 04.06.2024-11.06.2024, unde spațiul locativ per persoană a fost de 4,05 m2; 4,25 m2; 4,05 m2; 4,06 m2, fiind astfel deţinut în condiţii unde se respectă norma spaţiului locativ pe persoană de 4 m2, apreciind critic alegațiile condamantului pentru perioada respective.

Subsecvent, instanța de recurs reține că, condamnatul Fedorciuc Alexei Iurie s-a deţinut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în mai multe celule și reieșind din datele prezentate, condamnatul a fost deţinut în condiţii unde nu se respectă norma spaţiului locativ pe persoană de 4 m2, fiind astfel corect apreciată ca veridică plângerea condamnatului privind deținerea sa în condiții de supraaglomerare.

Cu privire la celelalte argumente ale condamnatului Fedorciuc Alexei, Colegiul penal constată că administrația instituției penitenciare nu a reușit să dea răspuns la pretențiile condamnatului privind deținerea sa în Penitenciarul nr. 11 Bălți și nr. 6 Soroca în condiții de umiditate ridicată în celule și prezența mucegaiului pe pereți, prezența insectelor dăunătoare, or instituția penitenciară susține că condamnatul în penitenciarele nominalizate a fost deținut în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant, însă aceste afirmații sunt declarative și lipsite de suport probatoriu.

În acest context, Colegiul penal precizează că în conformitate cu prevederile art. 473[3] alin. (2) Cod de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral **îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare**.

Ca urmare a examinării cauzei, Colegiul penal constată că instanța de fond întemeiat a stabilit faptul că Fedorciuc Alexei pe parcursul detenției în P-11 Bălți și P-6 Soroca a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Astfel, ținând cont de cele expuse supra, instanța de judecată a dat o apreciere justă condițiilor de detenție invocate de către autorul plângerii, coroborate la poziția autorităților instituției penitenciare consemnată în rapoartele anexate la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „*Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante*."

În asemenea împrejurări, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului reprezentantului Penitenciarului nr. 6 Soroca potrivit cărora pe perioada detenției sale în penitenciarele nominalizate condamnatul Fedorciuc Alexei nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că, fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În acest context instanța de recurs reține că, în cauza *Kalashnikov c. Rusiei*, precum şi în cauza *Ostrovar c. Moldovei* Curtea a constatat că, supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenției, în special când ea durează perioade lungi de timp, așa cum se reține în cazul autorului plângerii.

Astfel, instanța de recurs apreciază că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

La fel, instanța de recurs reține că deși de către instituția penitenciară au fost invocate un șir de argumente privind condițiile de detenție potrivit standardelor stabilite, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe.

În această parte instanța de fond a apreciat critic aspectele invocate de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe veridice, iar

pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța de judecată s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect și pe declarațiile condamnatului.

În acest context, instanța de recurs nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, conduc la concluzia că alegațiile din cererea pendintă sunt parțial justificate.

În susținerea celor expuse Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părţi, cât şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, **nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios:** atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Fedorciuc Alexei s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în penitenciarele nominalizate supra.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că prima instanță în mod întemeiat a dispus reducerea termenului pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani închisoare, stabilit lui Fedorciuc Alexei prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 11.05.2023, cu 58 zile, în acest sens ținându-se seama de severitatea și gravitatea condițiilor de detenție contrare art. 3 din Convenție.

Astfel, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat în speța dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Respectiv, constatând motivarea instanței a fi una plauzibilă, Colegiul o preea în tot și o însușește, ceea ce este în corespundere cu jurisprudenţa CtEDO în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, potrivit cărei, instanțele naționale deși au obligația să-și motiveze deciziile, acest fapt totuși nu impune acordarea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), pentru respectarea caracterului echitabil a procesului, fiind necesar ca instanţa internă, fie prin însuşirea motivelor furnizate de o instanţă inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esenţiale supuse atenţiei sale.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de apel/recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Colegiul penal apreciază ca fiind declarativă afirmația recurentului precum că potrivit ordinului Ministerului Justiției nr. 150 din 10.06.2022 privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenție create în cadrul acestora și a capacității de deținere pentru fiecare instituție, capacitatea totală a penitenciarului nr. 6 Soroca este de 753 de locuri, cu respectarea normei de spațiu minim de 4 m^2 pentru un deținut, însă la moment în penitenciar se dețin 562 condamnați, or, informația respectivă este una generală, calculată per instituție, pe când respectarea spațiului de detenție urmează a fi determinată individual pentru fiecare condamnat, ținând cont de suprafața totală a celulei, cu excluderea blocului sanitar și a mobilierului și raportată la numărul de deținuți, iar în situația din speță suprafața respectivă a fost și sub minimul de 4 m^2.

Mai mult ca atât, Colegiul penal statuează că la stabilirea condițiilor de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale nu se ține cont doar de respectarea suprafeței de detenție, ci urmează a se ține cont și de celelalte condiții de cazare, cum ar fi: accesul la lumina naturală și artificială, la ventilare, la apă potabilă, la îmbăiere, la servicii medicale de calitate, la plimbări în aer liber, etc., condiții care în prezenta cauză nu au fost respectate.

În sensul celor descrise supra, Colegiul penal apreciază conținutul recursului declarat de către directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc ca fiind o expunere a dezacordului cu soluția adoptată pe caz, fără a se indica careva încălcări la emiterea soluției, ceea ce în opinia instanței de recurs nu poate servi drept temei pentru casarea sau modificarea soluției adoptate de către instanța ierarhic inferioară.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal reține caracterul neîntemeiat a argumentelor invocate în recursul formulat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 6 Soroca, fapt pentru care îl va respinge, păstrând neschimbată soluția instanței de fond ca fiind una întemeiată și motivată.

În corespundere cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

ecursul directorului Penitenciarului nr. 6 Soroca, comisar de justiție Viorel Țîmbaliuc, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central 17 iunie 2024, privind admiterea plângerii condamnatului Fedorciuc Alexei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se respinge ca nefondat, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului **Ion Talpa**
Judecători: **Oxana Mironov**
Svetlana Șleahtițki